

CÔNG TY YẾN SÀO KHÁNH HÒA

CHUYỂN GIAO KỸ THUẬT NUÔI CHIM YẾN TRONG NHÀ ĐẠT HIỆU QUẢ CAO

ThS LÊ HỮU HOÀNG

Tổng giám đốc Công ty TNHH Nhà nước MTV Yến sào Khánh Hòa

Từ kết quả của các đề tài/dự án nghiên cứu về chim yến ở tỉnh Khánh Hòa được thực hiện từ trước đến nay, đồng thời dựa trên những kinh nghiệm lâu đời trong nghề yến sào ở nước ta cũng như thực tiễn nghề khai thác yến sào trong và ngoài tỉnh, Công ty TNHH Nhà nước MTV Yến sào Khánh Hòa (Công ty Yến sào Khánh Hòa) đã phát triển thành công nghề nuôi chim yến trong nhà để lấy tổ. Đến nay, Công ty đã hoàn thiện các kỹ thuật nuôi chim yến trong nhà đạt hiệu quả cao và đã chuyển giao thành công cho người dân trong và ngoài tỉnh.

Ở nước ta, yến sào chủ yếu được khai thác ở các hang đảo ngoài tự nhiên, trong đó, tỉnh Khánh Hòa chiếm khoảng 60% sản lượng yến sào thiên nhiên của cả nước. Đặc biệt, trong những năm gần đây, phân loài chim yến nhà xuất hiện ở Việt Nam, chúng sinh sống và làm tổ được trong các ngôi nhà tại các tỉnh từ Thanh Hóa đến Cà Mau. Nghề nuôi chim yến trong nhà để lấy tổ ở nước ta hình thành từ năm 2004 và đã phát triển mạnh trong những năm gần đây. Theo thống kê của Công ty Yến sào Khánh Hòa, hiện nay cả nước có khoảng 2.000 ngôi nhà yến và nhiều nhà yến đang được xây dựng. Tuy nhiên, nghề nuôi yến trong nhà còn mang tính tự phát nên hiệu quả đem lại chưa tương xứng với tiềm năng phát triển. Bên cạnh đó, việc nghiên cứu các kỹ thuật nuôi và chăm sóc chim yến đảm bảo thành công và đạt hiệu quả cao trong điều kiện nuôi trong nhà ở nước ta chưa được quan tâm đúng mức, kể cả việc quy hoạch các vùng nuôi chim yến cũng chưa được thực hiện.

Trong quá trình thực hiện chiến lược phát triển của mình, Công ty

Yến sào Khánh Hòa đã mạnh dạn triển khai các đề tài nghiên cứu khoa học làm tiền đề để phát triển nghề nuôi chim yến trong nhà ở Việt Nam: năm 2004 thực hiện thành công đề tài “Phương pháp di đàn chim yến”; năm 2006 thực hiện thành công dự án “Thử nghiệm nuôi chim yến trong nhà để lấy tổ” và “Phương pháp ấp nuôi nhân tạo chủ động nguồn giống cho các nhà yến”; năm 2010 thực hiện thành công đề tài “Bước đầu nghiên cứu ấp nuôi nhân tạo chim yến hàng làm cơ sở khoa học cho việc phát triển đàn chim yến trong nhà ở Khánh Hòa”; từ năm 2011 đến nay, Công ty đã và đang thực hiện đề tài “Nghiên cứu kỹ thuật xây dựng nhà yến và hoàn thiện quy trình kỹ thuật nuôi chim yến trong nhà”. Qua các năm triển khai áp dụng các kết quả nghiên cứu vào thực tiễn nghề nuôi chim yến trong nhà ở nước ta, Công ty Yến sào Khánh Hòa đã dần hoàn thiện và nâng cao hiệu quả các kỹ thuật quan trọng trong quy trình nuôi và chăm sóc chim yến trong nhà đảm bảo phát triển bền vững. Đó là kỹ thuật xây dựng nhà yến và trang thiết bị nuôi yến, phương pháp ấp nuôi nhân tạo chim yến đảm bảo chủ động nguồn giống, phương pháp

di đàn chim yến và dẫn dụ chim yến từ tự nhiên.

Kỹ thuật xây dựng nhà yến và trang thiết bị nuôi yến trong nhà

Trước đây, người dân xây dựng nhà yến mang tính tự phát, tự làm, không nắm vững kỹ thuật nên rất nhiều nhà yến bị thất bại hoặc không phát huy được hiệu quả. Trước thực trạng đó, Công ty Yến sào Khánh Hòa với tinh thần trách nhiệm đối với nghề và cộng đồng, đã nỗ lực trong công tác tư vấn và chuyển giao công nghệ nuôi chim yến. Các hộ nuôi yến đã đạt hiệu quả cao nhờ giải quyết tốt các vấn đề cho nhà yến do Công ty chuyển giao như: chọn vị trí xây dựng và môi trường phù hợp; xác định diện tích xây dựng đạt hiệu quả kinh tế; thiết kế đảm bảo ổn định nhiệt độ, độ ẩm và các điều kiện kỹ thuật cốt lõi; đảm bảo tính an toàn và độ bền; chăm sóc, bảo

Bên trong nhà yến

trì bảo dưỡng định kỳ; xử lý phòng chống dịch hại cho chim yến... Bên cạnh đó, Công ty đã nghiên cứu chế tạo thành công các trang thiết bị hỗ trợ chuyên dụng cho nhà yến cũng như quy trình lắp đặt thiết bị, như: hệ thống giá tổ bằng gỗ cho chim, hệ thống âm thanh dẫn dụ chim yến, hệ thống phun sương và các hợp chất dẫn dụ tạo mùi bầy đàn cho nhà yến. Các trang thiết bị này được lắp đặt theo quy trình và tạo môi trường thuận lợi tối ưu cho sự phát triển của chim yến.

Phương pháp ấp nuôi nhân tạo đảm bảo chủ động nguồn giống

Phương pháp ấp nuôi nhân tạo chủ động nguồn chim giống được Công ty Yến sào Khánh Hòa nghiên cứu thực hiện từ năm 2006, đến nay đã áp dụng thành công ở các nhà yến trong và ngoài tỉnh. Phương pháp này dựa trên cơ sở nghiên cứu các đặc tính sinh học sinh sản của chim yến sinh sống ở các hang đảo và trong các nhà yến, từ đó xây dựng và hoàn thiện từng công đoạn của quy trình để đảm bảo hiệu quả thành công cao. Kể cả quy trình nuôi chim con cũng dựa trên cơ sở quan sát chim mẹ nuôi con ở đảo và trong nhà yến (bằng camera hồng ngoại). Do đó, phương pháp ấp nuôi nhân tạo chủ động nguồn chim giống nêu trên đã hoàn thiện từ khâu ấp nở nhân tạo, kỹ thuật nuôi chim con qua từng giai đoạn phát triển... cho đến phương pháp tập bay trong nhà lồng, cho chim con hòa nhập môi trường tự nhiên và môi trường bên trong nhà yến.

Phương pháp di đàn chim yến

Đây là phương pháp di đàn chim yến trưởng thành từ nhà yến có số lượng quần đàn chim ở ổn định sang nhà yến mới xây dựng để gia tăng quần đàn cho nhà yến mới. Phương pháp này đã được Công ty Yến sào Khánh Hòa thử nghiệm qua nhiều năm để phát triển các hang yến mới và đã thu được kết quả tốt, phục vụ

Máy ấp trứng chim yến

Chăm chim non

Chim con 30 ngày tuổi

Chim con tập bay trong nhà lồng

nghề nuôi yến trong nhà. Hiện nay, đã xác định được các điều kiện cần thiết để di đàn, các bước thực hiện di đàn và phương pháp hỗ trợ chim yến ở lại ngôi nhà yến, hình thành bí quyết di đàn chim yến.

Phương pháp dẫn dụ chim yến từ tự nhiên

Để phát triển nhà yến đạt hiệu quả kinh tế, phải luôn quan tâm đến sự phát triển đàn chim yến trong quá trình vận hành. Vì thế, ngoài phương pháp gia tăng quần đàn bằng cách di đàn chim con nuôi nhân tạo, Công ty Yến sào Khánh Hòa còn hoàn thiện kỹ thuật dẫn dụ chim yến từ tự nhiên để phát triển quần đàn chim yến trong nhà. Đây là phương án có hiệu quả cao, chi phí thấp, thời gian chim vào nhà ở nhanh và có thể chuyển giao quy trình công nghệ cho người dân dễ dàng. Phương pháp này được thực hiện bằng nhiều kỹ thuật khác nhau như: xử lý dung dịch dẫn dụ, định kỳ thay âm thanh mới, tạo nguồn thức ăn bổ sung cho nhà yến để thu hút chim về nhà yến và ở lại làm tổ...

Tuy nhiên, đây là phương pháp chỉ được áp dụng cho từng cá thể nhà yến, do đó không chủ động được nguồn giống cho sự phát triển quần thể chim yến chung trong cộng đồng. Chính vì vậy, Công ty Yến sào Khánh Hòa là đơn vị tư vấn và thực hiện trực tiếp các kỹ thuật xây dựng nhà yến hoàn chỉnh, thực hiện phương pháp tổng hợp 3 phương pháp kỹ thuật ấp nuôi nhân tạo, chủ động nguồn giống chim con; bí quyết kỹ thuật di đàn và kỹ thuật dẫn dụ chim yến từ tự nhiên đồng thời với thiết bị kỹ thuật xây dựng nhà yến tối cao, đảm bảo hiệu quả cao cho các nhà nuôi chim yến.

Với những kết quả nghiên cứu có ý nghĩa khoa học và thực tiễn cao, đặc biệt là việc đưa vào áp dụng hiệu quả các kết quả nghiên cứu, các kỹ thuật tiến bộ trong quy trình nuôi chim yến trong nhà, Công ty Yến sào Khánh Hòa đã xây dựng thành công hàng trăm nhà yến trên toàn quốc và ngày càng có uy tín trong hoạt động chuyển giao kỹ thuật nuôi chim yến trong nhà cho người dân cả nước và phát triển nguồn khách hàng ở các nước ASEAN ■